

ZOU
HET
ZO
GOED
ZIJN
ALS
HET
NIET
ZO
MOEILIJK
WAS?

IVANA GOMES DURÃO

OVER CONTACT

Zou het zo goed zijn
als het niet zo moeilijk was?

Zou het zo goed zijn
als het niet zo moeilijk was?

Ivana Gomes Durão

Over contact

© 2017 Ivana Gomes Durão

Alles uit deze uitgave mag gekopieerd, vermenigvuldigd en verspreid worden. Dat is me een eer en genoeg. Ik verwacht wel dat je mijn naam erbij noemt.

Aan de lezer

Dit is een boek te goeder trouw. Daarom de waarschuwing dat ik hier alleen privédoeleinden mee heb nagestreefd. Ik heb het evenmin om je te dienen als voor mijn eigen roem geschreven. Daartoe zijn mijn krachten niet toereikend. Het is bestemd voor mijn vrienden en familie: als ik er niet meer ben, kunnen zij hier iets van mijn aard en mijn stemmingen in terugvinden en zo de herinnering aan mij levend houden. Als het me te doen was om de bijval van de wereld, had ik me mooier en meer bestudeerd voorgedaan. Ik wil dat men mij ziet in mijn eenvoud, gewoon zoals ik ben, ongedwongen en zonder opsmuk. Hier zullen mijn natuur en mijn gebreken onverbloemd worden afgebeeld, voor zover het fatsoen mij dit toestaat. Als ik onder die volken had geleefd die nog de gelukzalige vrijheid van de oorspronkelijke natuurwetten genieten, weet dan dat ik me spiernaakt had laten zien. Ik vorm dus zelf de stof van mijn boek. Je zou gek zijn je tijd te verdoen met een zo frivool en ijdel onderwerp. Vaarwel dus.

Michel de Montaigne, 1 maart 1580

In de ik-vorm

Sommige mensen maken van hun werk hun leven.
Ik maak werk van mijn leven.

Ik denk, dus ik ben. Dat had zomaar mijn stelling kunnen zijn. Ik ben een denker in hart en nieren. Dat kan ook niet anders. Voor iemand die zo veel denkt als ik, zijn hersenen niet genoeg.

Maar met denken alleen kom ik er niet. Mensen kunnen tenslotte geen gedachten lezen. En gelezen worden blijkt nu eenmaal ontzettend belangrijk voor mij te zijn. Ik bedoel, gezien, doorzien worden. Want hoe kun je mij zien zitten als je mij niet ziet?

Dat klinkt als een vanzelfsprekendheid, maar het zei me tot voor kort helemaal niets. Ik had niet door dat ik contact miste. Echt contact. Laat staan dat ik door had dat ik dat niet kreeg omdat ik mezelf niet liet zien.

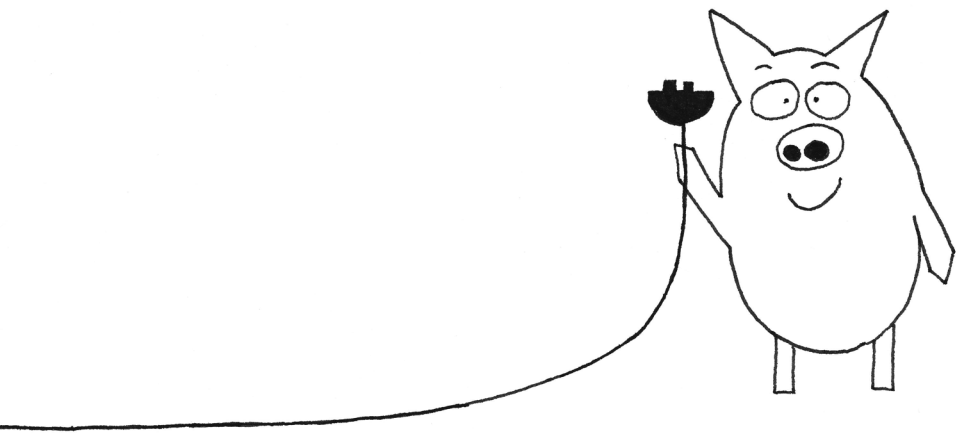
Gek hoe je jezelf zo niet door kunt hebben. En in de weg kunt zitten.

Hoe heeft de weg naar dit inzicht eruitgezien? Wat kwam er allemaal bij kijken? Ontzien. Geen aansluiting vinden. Afzien. Niet begrepen worden. Afhaken. Vereenzamen. Zoeken. Anders zoeken. Minder hard zoeken. Even ademen. Anders kijken. Vinden. Niet per se in deze volgorde en met wisselend succes.

Echt contact. Zou het zo goed zijn als het niet zo moeilijk was?

Ik twijfel, worstel, zoek, leer, probeer, heb lief. Ik laat mezelf
kennen. Dus ik ben.

Welkom bij mijn verhalen.

Stopcontact?

Het zou zomaar kunnen dat je weet wat een stopcontact is. Dat weten de meeste mensen die dit stukje kunnen lezen. Dat weet ik nu ook wel. Maar dat wist ik tien jaar geleden niet. Althans, ik kende het woord in het Nederlands niet. Ik woonde toen al een paar jaar in Nederland. Ik kende imposante woorden, zoals “vreemdelingendienst” en “verblijfsvergunning”. Maar mijn huis-tuin-en-keukenwoordenschat was kleiner dan die van een kind van vijf. Zo was een loodgieter eens erg verbaasd toen hij mij om een emmer en een dweil vroeg en ik de gereedschapskist haalde en riep: “hier, meneer, neem gewoon wat u nodig heeft”. Dat verwacht je niet van iemand die verder heel netjes de taal spreekt.

Maar terug naar het stopcontact. Heb je je ooit gerealiseerd wat een niet kloppend woord dat is? Wat een onrecht? Dat ding zit daar juist enorm naar contact te verlangen. Zeer uitnodigend. Het had veel beter “komcontact” kunnen heten. Het is niet voor niets dat kleine kindjes dolgraag hun vinger erin willen stoppen. Het werkt als een magneet. Wat eerder “stopcontact” zou moeten heten is de beveiliging die goed bedoelende ouders erin doen. Dan is het inderdaad gedaan met het contact. En daar heb je het al: een eerste ervaring met verstoord contact met contact. Die later

ongetwijfeld de nodige therapie zal vragen. Om van een stopcontactmens weer een komcontactmens te maken.

Gemiste kans

Mijn ouders hebben geen kind aan mij gehad. Ook geen puber. Eigenlijk hebben ze helemaal niets aan mij gehad. Een beetje jammer voor hun opvoeding.

Ontzien is een gevaarlijke bezigheid. Zo ontnem ik mensen de kans om grootser te zijn dan hoe ik ze inschat. Waarom doe ik dat? Vanwege een ongezonde dosis goed bedoelde arrogantie?

Ontzien is een gevaarlijke bezigheid. Zo ben ik mijn ouders kwijtgeraakt. Ze hoefden er niet voor mij te zijn, als ouders. Ik redde me wel.

Goede bedoelingen

Ik liep, zat, stond, niet rechtop. Met afgezakte schouders en mijn nek te veel naar voren.

Dat vond mijn moeder niets. Geen gezicht. En ze was bang dat ik er later last van zou krijgen.

Dus daar moest iets aan gebeuren.

Fysiotherapie en massage. Zo luidde de uitspraak van de arts. In een grote zorginstelling in de buurt kon ik het allemaal krijgen. Heel efficiënt. De masseur bleek een veel te volle agenda te hebben, maar hij was bereid mij na sluitings-tijd te behandelen.

Zo gezegd, zo gedaan. Mijn moeder bracht me, mijn opa haalde me op. In de tussentijd werd ik gefikst.

Het zal de derde of vierde sessie zijn geweest toen ik het vermoeden kreeg dat die massage niet helemaal volgens het boekje verliep.

O, nee, schrik, inderdaad.

Hij begon me te zoenen.

Na sluitingstijd.

Geen hond meer in de buurt.

Adrenalinedochtes sprongen door mijn hoofd.

Schreeuwen heeft geen zin. Dan wordt het erger, dan wordt hij agressief, dan gaat hij me bedreigen.
Dus ik deed alsof mijn neus bloedde.

Toen mijn opa me kwam ophalen zei ik niets. Je maakt oude mensen niet bezorgd, had ik geleerd.
Pas later die dag vertelde ik mijn moeder wat er gebeurd was. Voorzichtig, om haar niet te laten schrikken.
Zonder succes.

“Was het alles? Was het alles? Was het alles?”
Nou, ik vond het niet weinig. Maar: "Ja, ja, ja, dat was alles.”

Ik heb mijn ouders nooit zo gespannen gezien als die avond.
Er werd geen woord gesproken.

De dag daarna zijn ze naar de instelling gegaan. De man werd op staande voet ontslagen. Dat hebben mijn ouders mij honderd keer verteld en verzekerd.
Maar ik wilde daar toch nooit meer heen.

Hoe ik liep, zat of stond was een tijdje ook geen issue meer.

Dat leek het einde van dit verhaal, maar het zat me nog steeds niet lekker. Ik had het gevoel dat het niet genoeg was geweest.

Een paar jaar later vroeg ik mijn moeder waarom ze geen aangifte bij de politie hadden gedaan.

“We wilden je beschermen. Je zou gehoord moeten worden, zo’n proces zou zich lang voortslepen. Daar was je veel te jong voor.”

Ontzien is een gevaarlijke bezigheid.

Hoezo te jong?

Het kind handelt voortreffelijk, in een zeer enge omstandigheid, het belast de volwassenen er zo weinig mogelijk mee, het blijft helder en verstandig. Maar het mag niet betrokken worden bij de verdere besluitvorming?

Bescherming die voelt als tekortdoen.

Tot overmaat van ramp: ontslagen maar niet vervolgd. Het ontzien van die man was echt een gevaarlijke bezigheid.

Onvermogen

Ze had koude voeten, zei ze.

Ze had smalle, slanke voeten. Onwaarschijnlijk witte voeten.

Ze had moeilijke voeten, zei ze altijd.

Halfzittend lag ze. Dikke kussens achter haar rug.

Ze verveelde zich zeker. Gedwongen rust was niets voor haar. Misschien was ze bang.

Toen kwam het ongewone vanzelf. Ik ging aan het einde van haar bed zitten en nam haar blote voeten in mijn handen.

Op mijn schoot.

Om de beurt heb ik ze in mijn handen omsloten. De ene voet.

De andere. Zachtjes drukkend. Voetzool. Wreef. Tenen. Hiel.

Weer en weer en weer. Ik heb haar voeten opgewarmd, gestreeld, aangevoeld.

Ik zei niets. Zij zei niets. Ik weet niet hoe lang ik haar voeten heb vastgehouden.

Voeten. Onbenullige voeten. Magere redding van een emotionele kluns. Levenslange spijt.

Maar wat heb ik op die middag in augustus van die voeten gehouden.

Ik was iemand van het gesprek, niet van het geknuffel. Ook niet van emoties tonen. Alleen van verstandig en sterk zijn.

Wat doe je dan als je moeder plotseling ziek wordt? Je gaat niet opeens emotioneel en knuffelig lopen doen. Dan schrikt ze van zo'n afwijkend gedrag. Dan denkt ze dat het erger met haar is dan haar is verteld. Toch?

Precies. Hier hield ik me aan. Totdat ik gered werd door haar voeten. Gelukkig. Want het was erger met haar dan ons was verteld.

Trendbreuk

Ik ken F. al meer dan dertig jaar. Ze is een heel goede vriendin. En ze houdt zich niet aan haar afspraken.

Ik ken mezelf al meer dan veertig jaar. Ik ben een heel goede vriendin. En ik laat het mijn vrienden niet weten als ze iets doen wat ik vervelend vind.

Het was weer raak. Ik had een deal met F. zodat ik haar kon bellen op haar verjaardag. Met vijf uur tijdsverschil is enige afstemming nodig. Zoals gebruikelijk hield ik me aan mijn deel van de deal. Zoals gebruikelijk deed zij dat niet.

Maar dit keer deed ik iets totaal buitensporigs. Ik liet F. het weten. Dat ik normaal gesproken luchtig over deze dingen doe, maar dat ik ze eigenlijk heel vervelend vind. Dat ik daar verder geen gedoe van wil maken, maar dat het me goed lijkt om haar te laten weten hoe het zit.

Zo snel heb ik F. niet vaak zien reageren.

“Mijn lieve vriendin,

Zoals zo vaak heb je gelijk.

Ik heb er niet aan gedacht dat je me zou blijven proberen te

bereiken, anders zou ik je een berichtje hebben gestuurd.

Dat was heel stom. Sorry.

Ik weet dat je hier geen gedoe van wilt maken. Omdat je geweldig bent. Omdat je een hart hebt dat weinig mensen in deze wereld hebben.

Dank dat je me hebt verteld wat dit met je deed.

En nogmaals: sorry.”

Op naar de volgende dertig jaar.

Koffieafspraak

Ik woonde in Roermond. Op een zondag kreeg ik ineens zin om nieuwe, interessante mensen te leren kennen. En ik dacht: ik ga naar Scheltema, op het Koningsplein in Amsterdam. Als ik een boek kan vinden dat me echt aanspreekt, ga ik de auteur vragen of die een kopje koffie met mij wil drinken. Nee heb ik, ja kan ik krijgen.

Op de terugreis werd ik vergezeld door "Over de ervaring", van Michel de Montaigne. Een nieuwe uitgave van het essay "De l'expérience", uit 1580.

Koffie is helaas nooit gelukt.

Het universum heb ik links laten liggen. Het oneindige, het niets, dat ging niets worden. Dat was te groot, onbereikbaar. Als ik zou willen weten hoe dat allemaal in elkaar steekt, zou ik daar blijven hangen en nooit komen waar ik wilde zijn. Zo besloot ik als kind mijn studieveld te beperken tot deze wereld. Hoe deze wereld beter te maken.

Ik dacht het antwoord in boeken te kunnen vinden. Dus boeken lezen werd het. En leven in mijn eigen wereld. Totdat ik ontdekte dat ik niet was waar ik wilde zijn.

Kronkel

Stilte is de klank van leegte
die geen ruimte kan vinden
om een oerknallend verlangen
naar weerklank
te stillen.

De wereld lijkt altijd met heel andere zaken bezig te zijn dan waar ik mee bezig ben. Heel hardnekkig.
Dan ga je aan de wereld twijfelen.

Op zich niet zo'n ramp, ware het niet dat de wereld in de overgrote meerderheid is.

Het resultaat is de beleving dat ik maar tussen twee smaken kan kiezen: of ik ben bij de wereld en niet bij mezelf of ik ben bij mezelf en niet bij de wereld.
Twee smaken die absoluut niet smaken.

Hoe heb ik het zo ver laten komen?

Het is de Week tegen Eenzaamheid en daar schrijft de krant over. “Steeds opnieuw blijkt dat twee factoren een beslissende rol spelen als het gaat om eenzaamheid”, zegt een hoogleraar aan de Vrije Universiteit. “Allereerst, heel simpel, de vraag of iemand een partner heeft, een vast persoon die er voor je is. En ten tweede: een goed en groot netwerk van relaties. Wie ingebed is in zo’n netwerk zal niet snel eenzaam worden.”

Hmm... Dat is zo’n beetje als zeggen dat er twee beslissende factoren zijn bij het koud hebben: als de temperatuur laag is en als je er niet op gekleed bent. De vraag is natuurlijk waarom iemand zo’n sociaal netwerk niet heeft.

Hét antwoord heb ik niet. Ik ben tenslotte geen hoogleraar. Maar ik heb in ieder geval één antwoord. Je kunt vereenzamen als je niet oplet. Zoals ik het voor elkaar heb gekregen.

Vier jaar geleden viel bij mij het kwartje. Alles zat tegen en ik realiseerde me dat ik niemand kon bellen. Er waren wel mensen met wie ik kon afspreken om een keer een kopje koffie te gaan drinken, op een moment dat het in de agenda’s paste, maar zomaar bellen? Ook al was het alleen

om wat afleiding te hebben, niet eens om mijn hart te luchten. Alleen om even niet alleen te zijn. Ik kon niemand bedenken.

Hoe heb ik het zo ver laten komen?

In Brazilië ben ik nooit bewust bezig geweest met vrienden maken. Het gebeurde gewoon. Op school. Op de universiteit. Niet aan de lopende band, maar er waren altijd een paar treffers.

In Nederland had ik een fijne relatie, trof ik mensen op mijn werk en zat ik verder met mijn hoofd bij hoe het met de wereld zat. Totdat de temperatuur kelderde en ik daar niet op gekleed was.

Mensen om me heen hebben ging niet meer vanzelf. En ik had niet opgelet.

Op mijn veertigste ging ik met spoed terug naar de kleuterschool voor een opfriscursus. Hoe maak ik vrienden?

Inmiddels heb ik het weer warm.

Een raar verhaal

Ik was niet meer van hetzelfde. Dat was snel duidelijk. En niet leuk, vond Hetzelfde. Dat liet het ook duidelijk blijken. Sterker nog. Niet meer van hetzelfde zijn mocht helemaal niet van Hetzelfde.

“Ben je gek?”

Ik riep hele patrouilles op mij af. Zelfs oma's en kleine kinderen werden daarvoor gerekruteerd.

Alles werd daarop ingezet. Logisch. Gelijk krijgen was echt een ding voor Hetzelfde.

“Iedereen gelijk!”

Angstaanjagend.

Wat deed ik toen?

Duiken. Duiken, duiken, duiken.

En stikken. Want duiken bleek niet mijn ding te zijn.

Maar dat was lang geleden.

Tegenwoordig wordt mijn rariteit juist gewaardeerd.

Nog steeds niet door Hetzelfde. Dat niet. Maar wel door het Zelf. Dat blijkt ook zo'n raar iemand te zijn.

Het is een kwestie van ruimte. Het is een kwestie van ruimte.

Toen ik het eenmaal door had, klonk het als een natuurkundige wet: als ik mezelf omarm, komt niemand ertussen.

Inzicht

“Werkt deze woordspeling voor jou?”

“Ben je er zelf blij mee?”

“Op zich wel, maar één ding is wat in mijn hoofd zit, een ander is hoe het bij iemand anders overkomt.”

“Volstrekt irrelevant. Heb je dat nog niet geleerd? Je moet zeggen wat je wilt zeggen, je intuïtie volgen. Hoe het bij een ander overkomt doet er niet toe.”

“Ik zeg niet dat ik niet ga zeggen wat ik wil zeggen, alleen dat ik het wil zeggen op een manier die nog steeds mijn manier is, maar die iemand anders goed begrijpt.”

“Niet mee eens. Het heeft geen zin om te vechten om begrepen te worden. Soms kun je iets helemaal uitspellen voor iemand en die gaat het nog steeds niet begrijpen.”

“Ik zie het.”

Ik heb zo veel inlevingsvermogen dat ik me soms moeilijk kan verplaatsen in mensen die daar zo weinig van hebben.

Politiek

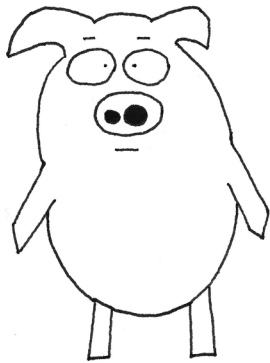
Een nagelbijter. Dat was ik als kind. Ondanks de intensieve tegencampagne van mijn moeder en mijn oma, die me onvermoebaar in de gaten hielden. Sterker nog: die campagne werkte alleen maar averechts. Net als alle andere doe-wat-wij-willencampagnes die ze bij mij voerden.

Pas toen ze de handdoek in de ring gooiden besloot ik – helemaal uit het niets – met de hele nagelbijterij te stoppen. Het was in één klap gedaan, met snel te merken resultaat, wat mijn moeder niet ontging.

Plotseling stond het hele campagneapparaat weer voor mijn deur, met een volledig nieuwe tactiek: “Als je echt stopt met bijten mag je een cadeau uitzoeken.”

Daarmee haalde ze het bloed onder mijn nagels vandaan. Ik haalde diep adem om uit te vallen: “Je denkt toch niet dat ik iets ga doen of laten omdat jij me omkoopt met een cadeau!?”

Maar ik zwichtte voor de blijheid in haar ogen. En slikte mijn woorden in. Bij wijze van grote uitzondering bedacht ik dat ik minder principieel kon zijn. Ik gunde mezelf een volleybal en mijn moeder deze overwinning.

Spelregels

Reacties graag op de schrijfsels, niet op de schrijver.
Ook al zijn de schrijfsels persoonlijk, ze zijn geen uitnodiging
om op de persoon te spelen.

Ik publiceer stukjes. Stukjes van mezelf. Ik publiceer ze in de hoop, nieuwsgierigheid, verwachting dat ze iets bij je oproepen. Ik laat je iets van mij zien omdat ik iets wil weten. Hoe het bij je valt. Of het iets bij je oproept. Soms heb ik het geluk dat mensen mij dat willen vertellen.

“Ontroerend.”

“Grappig.”

“Herkenbaar.”

“Inspirerend.”

“Je zet me aan het denken.”

“Ik vind het leuk.”

“Dit stukje doet niet zo veel met mij.”

“Ik wil een boekje van je hebben.”

“Ik heb niet zo’n behoefte aan persoonlijke verhalen.”

“Ik vind wat je doet moedig.”

Het enige waar ik geen behoefte aan heb, is dat iemand mij komt vertellen hoe het bij mij zit of wat goed voor mij is. Sowieso niet. Laat staan naar aanleiding van een klein stukje van mij.

Voor eigen gebruik

Ik ben allergisch voor goeroes.

Wijsheid is voor mij een tandenborstel. Jij de jouwe, ik de mijne.

Natuurlijk leer ik van mensen. Dat doe ik de hele tijd. Als ze me verrassen, als ze me aan het denken zetten, als ze me laten zien dat er andere mogelijkheden zijn.

Alleen niet als ze me willen vertellen hoe het zit.

Tekort

Ik heb geen geduld meer om te luisteren naar wat mensen vinden. Nul. Als een mening te voet komt, ga ik te paard. Galopperend.

Niet dat ik een mening heb over mensen die een mening hebben. Dat zeker niet. Maar ik kan mijn aandacht er niet meer bij houden. Dat constateer ik gewoon.

Wel een vervelende constatering, want meningen zijn er in overvloed.

Wat mij boeit is juist wat mensen niet vinden. Of nog niet gevonden hebben. Waar ze behoefte aan hebben, waar ze naar verlangen, waar ze heen willen. Persoonlijk, dichtbij, kwetsbaar.

Daar hoor ik te weinig over. Dat mis ik. Ik ervaar een tekort aan tekorten.

"Je bent veel beter in vragen stellen dan in antwoorden geven."

Het klonk als een beschuldiging, maar ik nam het als een compliment.

Het komt goed

Ik stoorde me er eerst aan. Daarna had ik wisselende reacties. Nu betrap ik mezelf erop.

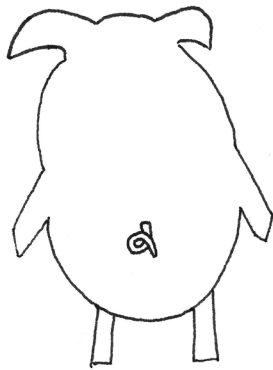
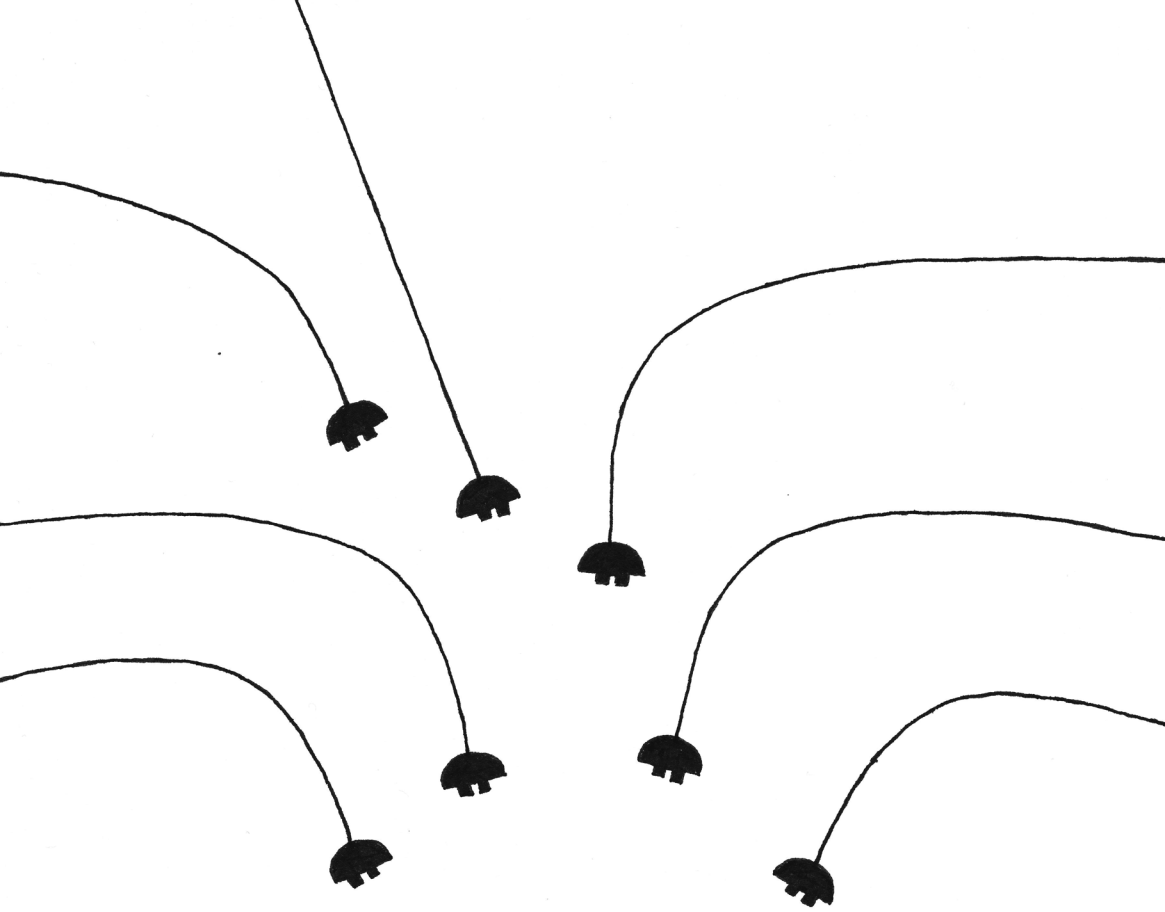
“Het komt goed”, zegt iemand vluchtig tegen mij. Ik vind het irritant. Hoe weet je dat? Het klinkt vooral als een snelle manier om van mij af te komen. Wat ook heel goed lukt. Pfff... Ik kan niet tegen oppervlakkigheid.

Maar sinds kort ken ik een variant op dit thema. Iemand zegt hetzelfde “het komt goed”, maar dan anders. Die kijkt me aan en lijkt iets in mij te zien wat ik nog niet zie. Die is een blijvertje en gaat me later nog vragen hoe het ermee is. Een wereld van verschil.

Nu kom ik mensen tegen die zitten met dingen waar ik eerder mee zat. En voordat ik er erg in heb, floep ik een “het komt goed” eruit. Tot mijn schrik.

Hoe zal dit vallen, vraag ik me meteen af.

Dan probeer ik mezelf gerust te stellen. Mijn uitstraling zal ook veel zeggen, denk ik dan. Het komt goed.

Een ander geluid

Een vriendin overweegt mij te vragen om op te treden voor haar collega's bij een instelling voor psychiatrische zorg.

Maar ze vindt het spannend. Ze twijfelt of haar collega's mij wel aankunnen.

Echt contact is niet de bedoeling. Zo heet een lezing die Connie Palmén heeft gehouden voor psychiaters.

Na die lezing kwamen leden van het publiek naar haar toe die haar in behandeling wilden nemen, desnoods gratis, maar dat terzijde.

Palmén stelt dat haar ziel publiek en toegankelijk is, een open boek voor iedereen. Maar daar blijft het bij.

“Ik draai mijn hand er niet voor om alles op te schrijven en te publiceren wat me voor de geest komt en waarvan ik meen dat het waar is, maar ik lach en verzwijg te veel als ik de mensen onder ogen moet komen, en ik vind het bijkans ondoenlijk en onverdraaglijk om persoonlijke aandacht te krijgen, die misschien nog gemeend is ook. Echt contact met mij is niet alleen niet de bedoeling, echt contact is een verstoord vermogen, een vermeden terrein, een gebied van angst, schaamte, verlegenheid, verdriet, medelijden, onbegrip en van een voorziene mislukking. Echt contact is een te groot ideaal, misschien.”

Echt contact is mijn ideaal.

Publiek

Als mensen voor mij komen, kom ik zeker ook.
Ik geef alleen niet thuis als ik alleen thuis zit.

Het is in contact met anderen dat ik productief word. Dan pas heb ik focus. Anders zit mijn hoofd de hele tijd te flip-floppen en komt er niets uit mijn handen.

Pas als ik een optreden heb, kom ik tot mijn verhaal. Je zou het een deadline kunnen noemen, maar ik kom dan juist tot leven.

Schatten

Er was eens een tijd dat ik verhalen verzon. Het was een korte tijd, maar toch.

We hadden thuis in de gang een nieuwe behang gekregen en er was behangpapier over. Restjes beige, een beetje grof behangpapier, die uit zichzelf in elkaar rolden. En die me deden denken aan de rolletjes waar eeuwen geleden belangrijke brieven op stonden.

Op zo'n rolletje heb ik een schatkaart getekend, met alles erop en eraan. Rivieren, enge vogels, ondoordringbaar bos, stippelijntjes en een kruisje op dé plek.

Die ging de dag daarna mee naar school.

In het speelkwartier vroeg Daniëlle wat het was. Waarbij ik niet alleen vertelde dat het een schatkaart was, maar ook een compleet verhaal uit mijn mouw schudde. Mijn klasgenootje luisterde zeer geboeid en vroeg me of ik er meer had.

Dat had ik dus.

Een paar dagen lang was dat het belangrijkste deel van mijn huiswerk. Schatkaart tekenen. Voor zover de voorraad behangpapier strekte. Het verhaal verzon ik ter plekke wel.

Heel spannend. En ongemakkelijk. Want ik heb nooit gezegd dat die verhalen waar waren, maar ook niet dat ze niet waar waren.

Tot op de dag van vandaag vraag ik me af of Daniëlle dat door had.

Transsubstantiatie

Ik vrees dat ik een mensenmens geworden ben.
Ik, die zo goed in echte dingen was.

De moeder van F. heeft de diagnose manisch-depressief. Ze heeft ook heftige periodes.

F. is soms verbaasd over hoe goed ik met haar moeder kan praten, in welke periode dan ook.

Hoe dat komt weet ik niet. Ik ben niet zo goed in diagnoses. Daarom praat ik met haar moeder, niet met haar diagnose.

Ter zijde

Zij zei
dat zij
opgelucht werd
toen jij zei
dat jij
met dezelfde dingen zat
als zij.

Een artikelje uit de krant. Bij nader inzien.

Zien

De dag na dat de ~~Rechtspraak~~
~~de minister van Justitie~~
~~de afgevaardigden~~, ik
~~de afgevaardigden~~
~~de afgevaardigden~~
~~de afgevaardigden~~
~~de afgevaardigden~~
je ~~de afgevaardigden~~ ~~de afgevaardigden~~
~~de afgevaardigden~~ zag ~~de afgevaardigden~~.

Een ~~de afgevaardigden~~ vraag ~~de afgevaardigden~~
~~de afgevaardigden~~ in een ~~de afgevaardigden~~ ~~de afgevaardigden~~
~~de afgevaardigden~~. Waarom ~~de afgevaardigden~~ ~~de afgevaardigden~~
zien ~~de afgevaardigden~~ ~~de afgevaardigden~~
~~de afgevaardigden~~ ~~de afgevaardigden~~?

Het is een gebruikelijke reactie
~~de afgevaardigden~~ ~~de afgevaardigden~~
~~de afgevaardigden~~ ~~de afgevaardigden~~? Je zou
het ~~de afgevaardigden~~ ~~de afgevaardigden~~
kunnen noemen. ~~de afgevaardigden~~
~~de afgevaardigden~~.

Zien

De dag dat ik je zag.

Een vraag:

Waarom iemand zien?

Het is een gebruikelijke reactie.

Je zou het maakbaarheid kunnen noemen.

Affiniteit is een boeiend ding. In de chemie is het rechttoe rechtaan. Moleculen die niet met elkaar mengen, mengen niet met elkaar. De hitte van het moment kan wel zorgen voor snellere verbindingen, maar alleen tussen stoffen die voor elkaar bestemd zijn. Wat niet bij elkaar past, past niet bij elkaar. Onder welke omstandigheden dan ook.

Bij mensen is het anders. Je hebt liefde op het eerste gezicht, zegt men, maar je hebt ook liefde op het zoveelste. Zelfs als het eerste contact eerder afstootte dan enigszins aantrok. Wat ik dan zo boeiend vind is: wat zorgt ervoor dat je blijft kijken?

Het antwoord weet ik niet. Ik weet alleen dat ik er een paar keer in ben gerold. In onwaarschijnlijke verbindingen.

Hogere wiskunde

Heerlijk punt is dat,
waar parallellen elkaar kruisen.

De laatste tijd denk ik vaak aan het getal zeven miljard. Die negen nullen achter die zeven hebben een heel geruststellend effect op mij.

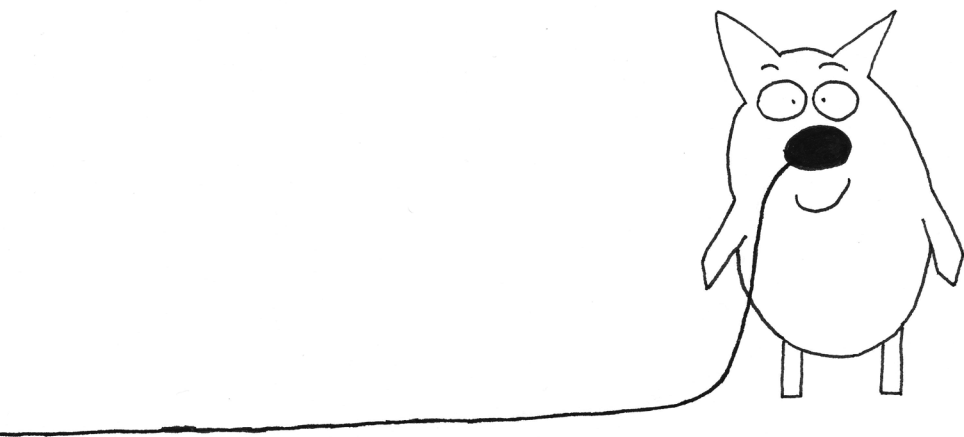
7.000.000.000

Zo van: een keertje niet zo goed gelukt? Jammer. Maar kijk om je heen. Er ligt nog een wereldbevolking aan mogelijkheden.

Buitengewone wezens

Ze bestaan. Mensen die je een vraag stellen omdat ze geïnteresseerd zijn in je antwoord; niet omdat ze hun punt willen maken. Die op je reageren om hun waardering te laten blijken; niet om de aandacht naar zich toe te trekken. Die hun ideeën willen bijstellen en aanscherpen; niet alleen bevestigen, laat staan opdringen.

Ze zijn zeldzaam, maar ze bestaan echt. Ik heb ze gezien en gesproken. Zelfs gezoend.

Geluk

Soms struikel je over iets uitstekends.

Redactie

Wat doe je als je je waagt aan de gevaren van het schrijven in een vreemde taal?

Je vraagt je geweldige native vriendin om red-actie.

Alles wat ik schrijf is waar. Elke gelijkenis met niet bestaande situaties berust op louter toeval.

Deze publicatie is mede mogelijk gemaakt door:
Annemarie Gehrels, Bert van Eck, Michel de Montaigne,
René Descartes, Maria José Gomes Durão, Francine Alves da
Silva, Lygia de Bittencourt Gomes, Jannie Mudde, Connie
Palmen, Mariken Meijs, Anne-Fleur van der Meer en Daniël
Waagmeester.

Montaigne, Michel de (1580) *Essais*, vrije vertaling, mede ge-
baseerd op de vertaling van Hans van Pinxteren

Descartes, René (1644) *Principia philosophiae*, “Cogito, ergo
sum”

Palmen, Connie (2000) *Echt contact is niet de bedoeling*,
Prometheus, Amsterdam

www.ivanagomesdurao.nl

Wat doe je voor werk?

Ik ben schrijver.

Echt?

Ja, echt.

Wat leuk! Wat schrijf je dan? Fictie?

Nee, echt.